

آشنایی با قوانین

خانواده

«قانون ازدواج»

ماده ۱ - در نقاطی که وزارت عدلیه معین و اعلام می نماید هر ازدواج و طلاق و رجوع باید در یکی از دفاتری که مطابق نظامنامه های وزارت عدلیه تنظیم می شود واقع و به ثبت برسد. در نقاط مزبور هر مردی که در غیر از دفاتر رسمی ازدواج و طلاق مبادرت به ازدواج و طلاق و رجوع نماید به یک تا شش ماه حبس تأدیبی محکوم می شود و همین مجازات درباره عاقدی مقرر است که در این نقاط بدون داشتن دفاتر رسمی به اجرای صیغه ازدواج یا طلاق یا رجوع مبادرت نماید. (۱)

در حوزه هائی که آگهی فوق الذکر از طرف وزارت دادگستری نشده است شوهر مکلف است در صورتی که در غیر دفاتر رسمی ازدواج و طلاق مبادرت به ازدواج یا طلاق یا رجوع نماید تا بیست روز پس از وقوع عقد یا طلاق یا رجوع به یکی از دفاتر رسمی ازدواج و طلاق رجوع کرده قبالة مزاجت یا طلاقنامه یا رجوع را به ثبت برساند والا به یک ماه تا شش ماه حبس تأدیبی محکوم خواهد شد.

تبصره - رسیدگی به تخلفات اداری

ماده ۲ - قبالة ازدواج و طلاق نامه در صورتی که مطابق نظامنامه های وزارت عدلیه به ثبت رسیده باشد سند رسمی و الاسند عادی محسوب خواهد شد.

ماده ۳ - هرکس برخلاف ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی با کسی که هنوز به سن قانونی برای ازدواج نرسیده است مزاجت کند به شش ماه الی دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد در صورتی که دختر به سن ۱۳ سال تمام نرسیده باشد لااقل به دو الی سه سال حبس تأدیبی محکوم می شود و در هر مورد ممکن است علاوه بر مجازات حبس به جزای نقدی از دوهزار ریال الی ۲۰هزار ریال محکوم گردد و اگر در اثر ازدواج برخلاف مقررات فوق موافقه منتهی به نقص یکی از اعضا یا مرض دائم زن گردد مجازات زوج از ۵ الی ۱۰ سال حبس با اعمال شاقه است و اگر منتهی به فوت زن شود مجازات زوج حبس

دائم با اعمال شاقه است. عاقد و خواستگار و سایر اشخاصی که شرکت در جرم داشته اند نیز به همان مجازات یا به مجازاتی که برای معاون جرم مقرر است محکوم می شوند محاکمه این اشخاص را وزارت عدلیه می تواند به محاکم مخصوص که اصول تشکیلات و ترتیب رسیدگی آن به موجب نظامنامه معین می شود رجوع نماید و در صورت عدم تشکیل محکمه مخصوص رسیدگی در محاکم عمومی به عمل خواهد آمد.

ماده ۴ - طرفین عقد ازدواج می توانند هر شرطی که مخالف با مقتضای عقد مزبور نباشد در ضمن عقد ازدواج یا عقد لازم دیگر بنمایند مثل اینکه شرط شود هرگاه شوهر در مدت معینی غایب شده یا ترک انفاق نموده یا بر علیه حیات زن سوء قصد کرده یا سوء رفتاری نماید که زندگانی زناشویی غیر قابل تحمل شود زن وکیل و وکیل در توکیل باشد که پس از اثبات تحقق شرط در محکمه و صدور حکم قطعی خود را به طلاق بائن مطلقه سازد.

تبصره - در مورد این ماده محاکمه بین زن و شوهر در محکمه ابتدایی مطابق اصول

قانون مطبوعات

محاكمات حقوقی به عمل خواهد آمد حکم بدایت قابل استیناف و تمیز است. مدت مرور زمان شش ماه از وقوع امری است که حق استفاده شرط می دهد.

ماده ۵- هر یک از زن و شوهری که قبل از عقد طرف خود را فریبی داده که بدون آن فریب مزاجت صورت نمی گرفت به شش ماه تا دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد.

ماده ۶- هر مردی مکلف است در موقع ازدواج به زن و عاقد صریحاً اطلاع دهد که زن دیگر دارد یا نه این نکته در قبالة مزاجت قید می شود.

مردی که در موقع ازدواج برخلاف واقع خود را بی زن قلمداد کرده و از این حیث زن را فریب دهد به مجازات فوق محکوم خواهد گردید.

ماده ۷- تعقیب جزائی در مورد دو ماده فوق بسته به شکایت زن یا مردی است که طرف او را فریب داده است و هرگاه قبل از صدور حکم قطعی مدعی خصوصی شکایت خود را مسترد داشت تعقیب جزائی موقوف خواهد شد.

ماده ۸- زن و شوهر مکلف به حسن معاشرت با یکدیگرند.

ماده ۹- نفقه زن بر عهده شوهر است. تبصره: نفقه عبارت است از مسکن و لباس و غذا و اثاث البیت به طور متناسب.

ماده ۱۰- زن می تواند در مورد استنکاف شوهر از دادن نفقه به محکمه رجوع کند در این صورت محکمه میزان نفقه را معین و شوهر را به دادن آن محکوم خواهد کرد.

هرگاه اجرای حکم مزبور ممکن نباشد زن می تواند برای تفریق از طریق محاکم عدلیه به محاکم شرع رجوع کند.

ماده ۱۱- تعیین منزل زن با شوهر است مگر خلاف آن شرط شده باشد.

ماده ۱۲- در مواردی که زن ثابت کند ترک منزل به سبب خوف ضرر بدنی یا مالی است که عاداتاً نمی توان تحمل کرد و در

صورت ثبوت مظنه ضرر مزبور محکمه حکم بازگشت به منزل نخواهد داد و مادام که زن در بازگشتن به منزل معذور است نفقه بر عهده شوهر خواهد بود.

ماده ۱۳- در مورد ماده فوق مادام که محاکمه بین زوجین خاتمه نیافته محل سکنای زن به تراضی طرفین معین می شود و در صورت عدم تراضی محکمه با جلب نظر اقربای نزدیک طرفین منزل زن را تعیین خواهد نمود و در صورتی که اقربائی نباشد محکمه خود محل مورد اطمینانی را معین خواهد کرد.

ماده ۱۴- زن می تواند در دارائی خود بدون اجازه شوهر هر تصرفی را که می خواهد بکند.

ماده ۱۵- نسبت به حق نگاهداری اطفال صادر تا دو سال از تاریخ ولایت اولویت خواهد داشت. پس از انقضای این مدت حق نگاهداری با پدر است مگر نسبت به اطفال اناث که تا سال هفتم آنها حق حضانت با مادر خواهد بود.

ماده ۱۶- اگر مادر طفل در مدتی که حق حضانت با او است به دیگری شوهر کند یا مبتلا به جنون شود یا از حضانت امتناع نماید مادام که یکی از علل مذکور باقی است پدر از اولاد نگاهداری خواهد کرد.

ماده ۱۷- ازدواج مسلم با غیر مسلم ممنوع است.

ازدواج زن ایرانی با تبعه خارجه در مواردی که مانع قانونی ندارد موکول به اجازه مخصوصی بوده و دولت باید در هر نقطه مرجعی را برای دادن اجازه معین نماید.

هر خارجی که بدون اجازه مذکور در فوق زن ایرانی را ازدواج نماید به حبس تأدیبی از یکسال تا سه سال محکوم خواهد شد.

ماده ۱۸- در مورد عقد و طلاق که در دفاتر مذکور در ماده اول قانون به ثبت برسد آن قسمتی از مقررات مواد ۵ و ۴ قانون ساجل احوال مصوب بیستم مرداد ماه ۱۳۰۷ که مربوط به اعلام وقوع عقد و طلاق است لازم

ن * و ارقام و مایسظرون ... سوگند به قلم و آنچه می نویسند. (قرآن کریم) نظریات و مطبوعات در بیان مطالب آنگذیند، مگر آن که حاصل به معانی اسلام یا حقوق عمومی باشند. تکمیل آنرا قانون معین می کند. قانون اساسی اصل ۱۲۲

اصل اول - تعریف مطبوعات

ماده ۱- مطبوعات در این قانون عبارتند از نشراتی که به طور نامنظم یا نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف در زمینهای گوناگون جاری، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کشاورزی، فرهنگی، علمی، هنری، نظامی، هنری، ورزشی و نظایر اینها منتشر می شوند. تبصره: انتشار فوق العاده اختصاص به نشریه ای دارد که به طور مرتب انتشار می یابد.

اصل دوم - رسالت مطبوعات

ماده ۲- رسالتی که مطبوعات در نظام جمهوری اسلامی بر عهده دارد، عبارت است از:

الف - روشن ساختن افکار عمومی و بزرگداشت سطح معلومات و دانش مردم در یک یا چند زمینه مورد اشاره در ماده ۱.

ب - پیشبرد اهدافی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی بیان شده است.

ج - تلاش برای نفی مریضیه های کذب و سخره انگیز و سخره زدن افکار مختلف

الرعايه نخواهد بود.

ماده ۱۹- نظامنامه های لازم برای اجرای این قانون را وزارت عدلیه تنظیم خواهد کرد.

ماده ۲۰- این قانون از مهرماه ۱۳۱۰ به موقع اجرا گذارده می شود.

نظام نامه ها و آیین نامه های قانون ازدواج و طلاق

الف - نظامنامه دفتر ثبت ازدواج و طلاق

نظر به مدلول ماده یک قانون ثبت ازدواج و طلاق وزارت عدلیه موارد ذیل را مقرر می دارد:

ماده اول: دفاتر ثبت ازدواج و طلاق مجلد بوده و کلیه صفحات آن به امضای مدعی العموم یا نماینده او رسیده و به مهر پاره که ممهور خواهد شد به علاوه درظهر صفحه اول و آخر دفتر نیز به تعداد کلیه صفحات با تمام حروف قید و از طرف مدعی العموم و یا نماینده او ممضی و ممهور می شود.

تبصره - مدعی العموم می تواند با اجازه وزارت عدلیه برای امضاء و مهر ترتیب دیگری را مقرر دارد.

ماده دوم - عبارت ثبت باید خوانها و واضح بوده مبلغ تاریخ و نمره ثبت باید لافل یک مرتبه با تمام حروف در خود دفتر و در روی اوراق ازدواج و طلاق نوشته شود در صورت اختلاف آنچه که با تمام حروف نوشته شده معتبر است.

ماده سوم - فاصله سطور باید به یک اندازه باشد سطور از حدودی که در روی دفتر برای ابتداء و انتهای سطور معین شده نباید تجاوز کند.

ماده چهارم - بالا بردن سطور در آخر سطر ممنوع و هر جا که به انتها رسید باید بقیه مطلب را به سطر بعد برد جای سفید گذاردن و تصحیح و اضافه مجاز نیست.

ماده پنجم - اگر صاحب دفتر اشتباهی جای سفید گذارد یا مجبور به تصحیح و اضافات شد مطابق مقررات ذیل باید عمل

شود:

۱- جای سفید باید به وسیله دوخطی که همدیگر را تقاطع کند از حیز استفاده انداخته شود.

۲- روی کلمات زیادی باید خط نازکی کشیده شود.

۳- تصحیح و اضافات باید ستون ملاحظات دفتر نوشته شده و به امضای صاحب دفتر برسد و ربط آن به وسیله راده معین گردد و ابطال جای سفید و هم چنین حذف کلمات زیادی و تصحیح و اضافات باید در آخرین ثبت سند ازدواج یا طلاق قبل از امضاء قید شود.

ماده ششم - تراشیدن و پاک کردن و الحاق کردن بهر نحوی از انحاء در دفاتر ثبت ازدواج و طلاق ممنوع است به الحاقات و آنچه که به جای کلمات تراشیده یا پاک شده نوشته شده باشد ادارات و محاکم عدلیه ترتیب اثر نخواهند داد.

ماده هفتم: در صورتی که هویت زوجین نزد صاحب دفتر محرز نباشد بایستی دو نفر از اشخاص معروف و معتمد حضوراً هویت آنان را تصدیق و مراتب در دفتر قید و به امضای معرفین رسیده و این نکته در روی اوراق نیز قید شود. مانعی نیست که معرفین معرف طرف دیگر نیز باشد.

ماده هشتم: اشخاص کور یا گنگ یا کور یا محجور یا غیر رشید نمی توانند معرف یا شاهد باشند.

ماده نهم - در صورتی که هویت طرفین یا یکطرف نزد صاحب دفتر محرز نشود باید از ثبت امتناع کند.

ماده دهم - برای ثبت عقد مزاجت زوج و زوجه باید شخصاً یا به توسط وکیل ثابت الوکاله ذیل ثبت عقد را در دفتر و ذیل ورقه از دواج مذکور در ماده ۱۴ را امضاء کنند برای ثبت طلاق، طلاق دهنده باید ذیل ثبت طلاق را در دفتر و ذیل طلاق نامه مذکور در ماده ۱۴ را شخصاً یا به توسط وکیل ثابت الوکاله امضاء نماید.

هرگاه زوجین یا یکی از آنها بی سواد باشند باید یک نفر مطلع باسواد که طرف اعتماد شخص بی سواد باشد در دفتر حاضر گردد و اگرچه از جمله شهود یا معرفین زوجین باشند.

شخص معتمد باسواد باید ثبت سند ازدواج یا طلاق را برای شخص بی سواد قرائت نماید و این قرائت و رضایت شخص بی سواد به مفاد ثبت باید در ذیل ثبت سند مزبور قید گردد و علامت انگشت شخص بی سواد ذیل آن گذارده شود مراتب مزبوره و علامت انگشت شخص بی سواد را شخص معتمد تصدیق و امضاء نماید.

کلیه مقرراتی که مخالف با مواد فوق است منسوخ می باشد.

ماده یازدهم - در صورتی که امضا مذکور در ماده فوق به توسط وکیل به عمل آید وکالت نامه باید تصدیق کمیسار یا یا امین صلح و یا نایب الحکومه و یا یکی از دفاتر اسناد رسمی رسیده و ضبط شود مگر اینکه موکل شخصاً در نزد صاحب دفتر حاضر و به شخصی که وکالت نامه امضا می نماید وکالت دهد که در این صورت صاحب دفتر باید در دفتر خود وقوع وکالت را نیز قید و امضا کند.

ماده دوازدهم - هرگاه زوجین یا یک طرف از آنها کور یا گنگ و یا کور باشند علاوه بر معرفین هر یک باید در معیت خود یک نفر از معتمدین خود را حاضر نمایند شخص معتمد مزبور در مورد اشخاص گنگ باید از اشخاصی باشند که بتواند با آنها اشاره مطلب را بفهماند و این نکته صراحتاً باید در متن دفتر و در ستون ملاحظات قید و به امضاء صاحب دفتر برسد.

ماده سیزدهم - در دفتر ثبت نکاح و طلاق باید نکات ذیل قید شود:

الف - برای عقد مزاجت:

- ۱- نمره و تاریخ ثبت با تمام حروف
- ۲- تاریخ وقوع عقد (روز - ماه - سال) با تمام حروف
- ۳- اسم زوج و زوجه به نحوی که در

هویت آنها تردیدی نباشد.

۴- نکاح دائم است یا منقطع و در صورت انقطاع مدت آن چیست.

۵- مهر.

۶- سایر شرایط ضمن عقد نکاح و یا ضمن عقد لازم دیگر که بین زوجین مقرر شده است.

۷- امضا اشخاص مذکور در ماده ۱۰.

ب- برای طلاق:

۱- نمره و تاریخ ثبت یا تمام حروف.

۲- تاریخ وقوع طلاق (روز- ماه- سال) با تمام حروف.

۳- اسم زوج و زوجه به نحوی که در هویت آنان تردیدی نباشد.

۴- نوع طلاق از رجعی و بائن و در صورت رجعی بودن تصریح به اینکه دفعه چندم است.

۵- امضا اشخاص مذکور در ماده ۱۰.

ماده چهاردهم - صاحب دفتر مکلف است که فوراً پس از نکاح یا طلاق دو نسخه از سواد ثبت را تهیه و پس از امضا اشخاصی که دفتر ثبت را امضاء کرده‌اند به هریک از زوجین یا زوجین سابق یک نسخه بدهد.

ماده پانزدهم - اوراق عقد و طلاق که مطابق مقررات این نظامنامه به ثبت برسد سند رسمی بوده و تمام محتویات و امضاهای مندرجه در آن معتبر خواهد بود مگر اینکه جمعولیت آن ثابت شود.

در مورد مهریه سند رسمی ازدواج بدون احتیاج حکمی از محاکم لازم الاجراء به تقاضای زوجه یا قائم مقام فراهانی او صادر خواهد شد.

ماده شانزدهم - ملنی به بند (ج) ماده یک آیین نامه اجراء اسناد رسمی.

ب- آیین نامه ماده اول قانون ازدواج ساده اول - دفتر ازدواج و طلاق از یکدیگر تفکیک شده و هر یک از دو دفتر مستقلاً تهیه و طبع خواهد شد.

ماده دوم - صاحبان دفاتر طلاق ممکن است دارای دفتر ازدواج هم باشند.

ماده سوم - عده دفاتر طلاق هر شهر یا ناحیه از طرف وزارت عدلیه تعیین و اسامی صاحبان آنها برای اطلاع اهالی اعلان خواهد شد.

ج - نظامنامه ماده ۲ قانون ازدواج - شماره ۲۳۳۳۴

ماده ۱ - ذیل ثبت ازدواج و طلاق در دفتر به امضای مجری یا مجریان صیغه ازدواج یا طلاق خواهد رسید.

ماده ۲ - سند ازدواج یا طلاق برای اینکه سند رسمی محسوب شود لازم است علاوه بر سایر شرایط مقرر در نظامنامه مذکور فوق به امضا اشخاص ذیل برسد:

۱- زن و شوهر در سند ازدواج - شوهر در طلاقنامه.

۲- مجری یا مجریان صیغه ازدواج یا طلاق.

۳- امضاء دو شاهد یا بیشتر به نحوی که سند مجموعاً دارای لااقل شش امضاء باشد. تبصره - هرگاه زن و شوهر یا بعضی از شهرد سواد نداشته باشند به جای امضاء علامت انگشت خواهند گذارد.

د - آیین نامه متحدالشکل شدن ثبت ازدواج و طلاق

۱- در هر حوزه‌ای که از طرف وزارت عدلیه بر طبق ماده اول قانون ازدواج اعلام شده باشد کلیه ازدواج و طلاق‌هایی که در حوزه مزبور واقع بشود باید در یکی از دفاتر به ثبت برسد ولو اینکه طرفین ازدواج ساکن آن محل نباشند.

۲- برای تشخیص سن ورقه هویت صادره از سجل احوال مدرک بوده و دفاتر ملزم به خواستن تصدیق دیگر نخواهند بود.

۳- بر طبق دستور نظامنامه نمره ۲۳۳۳۴ برای اینکه سند ازدواج و طلاق پسند رسمی محسوب شود علاوه بر سایر شرایط مقرر در نظامنامه لااقل باید شش امضا را به طریق ذیل داشته باشد:

۱- زن و شوهر در سند ازدواج - شوهر در

تبصره در مقابل یکدیگر، مانند نسخه بندی مردمی اسامی افراد، زبان رسم، سندن، محلی و...
۳- مدارک و اسناد هرگاه استثنائی (تصرف، تجدید، نحو، تحمل، پرستی، انعامه، فسخ، و...) و ترویج و تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی و کسب دانش فضا، اخلاقی.

۴- حفظ و تحکیم بنیاد است به شرعی نه عربی. تبصره - هرگاه از مطبوعات باید حداقل در تعلق یکی از موارد فوق‌الذکر سهیم و یا موارد دیگر به هیچ وجه در تعداد نبوده و در مورد جمهوری اسلامی باشد.

فصل سوم - حقوق مطبوعات

ماده ۳ - مطبوعات حق دارند نظرات، انتقادات سازنده، پیشنهادها، توضیحات مردم و مسئولین را با رعایت موازین اسلامی و مصالح جامعه درج و به اطلاع عموم برسانند.

تبصره - انعقاد سازنده مشروط به دارا بودن منطبق با استقلال و برهبر از توهین، تحقیر و تحریک می‌باشد.

ماده ۴ - هیچ مقام دولتی و غیر دولتی حق ندارد برای چاپ مطالب یا مقالاتی در سندها، نشریات، نشریات مطبوعات برآید و یا به سازمانها و کنترل نظرات، مبادرت کند.

ماده ۵ - کسب و انتشار اخبار داخلی و خارجی که به منظور افزایش آگاهی عمومی و حفظ مصالح جامعه باشد با رعایت این قانون حق قانون مطبوعات است.

فصل چهارم - حدود مطبوعات

ماده ۶ - نشریات جز هر مورد اختلاف به میانی و تحکیم اسلامی و حقوق عمومی که در این فصل مشخص می‌شوند، آزادند.

۱- نشر مطالب، العنادی و مختلف موازین اسلامی و ترویج مطالبی که به اساس جمهوری اسلامی ایمنه وارد کند.

۲- اشاعه فحشا و منکرات و تضار عکسها و تضار و مطالب خلاف عفت عمومی.

۳- تبلیغ و ترویج تصرف و تبذیر.

۴- ایجاد اختلاف مابین نشریات جامعه به

۲- مجری یا مجریان صیغه ازدواج یا طلاق.
 ۳- امضای دو شاهد یا بیشتر به نحوی که سند لااقل دارای ۶ امضا باشد. اگر مجری صیغه عقد ازدواج یک نفر باشد در این صورت لااقل امضای ۳ نفر شاهد لازم است.

۴- در مواردی که اموال غیر منقول بهر قرار داده می شود برای اینکه سند ازدواج نسبت به ملک هم رسمیت حاصل نماید اگر ملک ثبت شده باشد و صاحب دفتر ازدواج دارای دفتر اسناد رسمی هم باشد بایستی ورقه ازدواج را در دفتر اسناد رسمی هم مطابق مقررات ثبت نموده و خلاصه آن را مطابق مقررات قانون و نظامنامه ثبت تهیه نموده به دفتر املاک بفرستد و اگر ملک ثبت نشده باشد بایستی سند ازدواج را در دفتر اسناد رسمی ثبت کند.

در صورتی که صاحب دفتر ازدواج دارای دفتر اسناد رسمی نباشد بایستی سند ازدواج را تحت مسئولیت خود به یکی از دفاتر اسناد رسمی حوزه خود و اگر در آن حوزه دفتر اسناد رسمی نباشد به یکی از نزدیکترین دفاتر اسناد رسمی حوزه مربوطه ارسال دارد تا مطابق مقررات به ثبت برسد.

البته در همه موارد حق الثبت قانون ملک برای ثبت در دفتر اسناد رسمی اخذ خواهد شد.

۵- عقد ازدواج و طلاق که در خارج از حوزه مأموریت صاحب دفتر واقع شده و در محل وقوع عقدا طلاق دفتر رسمی ازدواج و طلاق وجود نداشته و در صورتی که متناحکین به آن عقد یا طلاق رسمیت بدهند بایستی در یکی از دفاتر ازدواج و طلاق حاضر شده و بر طبق مقررات قانون و نظامنامه تشریفات ثبت را در دفتر و ورقه ازدواج یا طلاق تکمیل کنند.

۶- ملغی شده (۲)

۷- در مورد عقد انقطاع در صورتی که زوج در حین مدت بخواهد از بقیه مدت صرف نظر کند بایستی در نزد صاحب دفتر حاضر

شده و صاحب دفتر هم بذل بقیه مدت را در ستون ملاحظات دفتر و در ورقه عقدنامه قید و به امضای خود و زوج رسانیده و به علاوه سوادی از ورقه عقدنامه برداشته و بذل بقیه مدت را در آن قید نموده و به امضای خود و زوج رسانیده و آن سواد را به توسط اداره ثبت محل برای زوج ارسال بدارد. در مورد اطلاق و همچنین در مورد رجوع نیز به طریق فوق باید رفتار شود.

۸- در مواردی که هویت زوج یا زوجه نزد صاحب دفتر محرز نبوده و در بین شهود عقد اشخاصی باشند که معرفی آنها برای احراز هویت نزد صاحب دفتر کافی باشد شهود مزبور می توانند معرفی واقع شوند و خواستن معرف علی حده الزامی نیست.

۹- برای اینکه بین ورقه عقد ازدواج و یا طلاقنامه و ثبت آن در دفتر هیچ قسم اختلافی بروز نکند صاحبان دفاتر بایستی بدو صورت عقدنامه یا طلاقنامه را در خارج تهیه و بعد در دفتر وارد و ثبت کرده سواد آن را بر طبق دستور ماده ۱۴ نظامنامه روی اوراق چاپی در دو نسخه نقل کنند.

هـ- آئین نامه ماده ۳ قانون ازدواج

ماده ۱- محکمه ای که باید در هر محل برای اجراء مقررات ماده ۳ قانون ازدواج مصوب ۲۳-۵-۱۳۱۰ تأسیس گردد از یک نفر تشکیل خواهد شد ممکن است برای هر محکمه یا عضو علی البدل معین گردد.

حاکم محکمه و عضو علی البدل را وزارت عدلیه از بین مستخدمین عدلیه معین می نماید.

تبصره- تعیین مستخدمینی که تابع وزارت عدلیه نباشند پس از جلب نظر وزارتخانه متبوع آنها به عمل خواهد آمد.

ماده ۲- در هر محل سمت نمایندگی دولت برای تعقیب متخلفین از مقررات ماده ۳ قانون ازدواج به عهده کسی خواهد بود که با رعایت تبصره ماده اول از طرف وزارت عدلیه

معین می شود.

ماده ۳- تعقیب متخلفین از مقررات ماده ۳ قانون مذکور مستقیماً در خود محکمه به عمل خواهد آمد بدون اینکه قبلاً مستنطق در آن امر دخالت نماید.

ماده ۴- محکمه می تواند در موارد و به ترتیبی که به موجب قوانین توقیف متهم جایز می باشد قرار توقیف صادر نماید قرار مذکور قابل استیناف بوده ولیکن استیناف از آن قرار مانع ادامه رسیدگی و صدور حکم دراصل قضیه نخواهد بود.

ماده ۵- شکایت استینافی از احکام و قرارهای صادره از محاکم مذکور فوق به محکمه ای مرکب از سه نفر در تهران تأسیس می شود رجوع خواهد شد.

رئیس و اعضا و مدعی العموم محکمه را وزارت عدلیه با رعایت تبصره ماده اول تعیین می نماید لااقل یک نفر از اعضا محکمه خواهد بود.

ماده ۶- سایر ترتیبات رسیدگی خواه در مرحله بدوی و خواه در مرحله استینافی همان است که به موجب اصول محاکمات جزا برای رسیدگی به امور جنحه مقرر است.

ماده ۷- حوزه هر یک از محاکم را که به موجب ماده اول تشکیل می شود وزارت عدلیه در موقع تشکیل معین خواهد کرد مع ذلک وزارت عدلیه می تواند در هر موقعی که مقتضی بداند رسیدگی به یک موضوع مخصوص را از محکمه یک حوزه به محکمه حوزه دیگری احاله دهد.

مدعی العموم محکمه ازدواج در موقع لزوم می تواند از ادارات نظمی و امنیه و حکومتی بخواهد که تحقیقات مقدماتی و تفتیشات مخفی راجع به احراز وقوع جرم را به عمل آورند.

احکام صادره از محاکمی که به دستور ماده سوم قانون ازدواج مصوب ۲۳-۵-۱۳۱۰ شده یا بشود غیر قابل تمیز است اعم از اینکه قبل از تاریخ صادر شده یا بعد.

و- آیین نامه ماده ۳ قانون ازدواج در صلاحیت محکمه ازدواج

۱- محکمه ازدواج در مورد ذیل صالح می باشد:

الف- در صورت وقوع جرم در حوزه مأموریت او.

ب- وقتی که متهم یا مقصر در حوزه اودستگیر یا جرم در حوزه او کشف شده باشد.

ج- وقتی که متهم یا مظنون به ارتکاب درحوزه اومقیم است ولو اینکه جرم درحوزه دیگر واقع شده باشد.

۲- برای جلوگیری از فرار باینپنهان شدن متهمین که محاکمه آنها باید در محکمه ازدواج به عمل آید مدعی العموم محکمه مزبور می تواند قبل از صدور ادعائنامه مطابق ماده ۱۲۹ اصول محاکمات جزائی اصلاح شده از محکمه بدایت ازدواج تقاضای اخذ تأمین نموده و محکمه مطابق ماده فوق الذکر مکلف به اخذ تأمین می باشد و در صورت اختلاف عقیده بین مدعی العموم و محکمه رفع اختلاف در تهران در محکمه استیناف ازدواج و در ولایات در محکمه ابتدایی محل به عمل خواهد آمد و مراتب مستدرجه در ماده ۳۸ قانون اصول محاکمات جزائی اصلاح شده دراین مواقع باید رعایت شود.

قانون لزوم ارائه گواهینامه پزشک قبل از وقوع ازدواج

ماده اول- جمله اضافی است که به متن ماده اول قانون این مجموعه الحاق گردید.

ماده دوم- کلیه دفاتر ازدواج مکلفند که قبل از وقوع ازدواج از نامزدها گواهینامه پزشک را برنداشتن امراض مسریه مهم که نوع آنها از طرف وزارت دادگستری معین و اعلام می گردد مطالبه نموده و پس از بایگانی آن به عقد ازدواج و ثبت آن با قید موجود بودن گواهی پزشک بر تندرستی نامزدها اقدام نمایند.

تبصره- دختران از داشتن گواهینامه پزشک

در قسمت امراض زهروی معاف هستند.

ماده سوم- پزشکهای می توانند گواهینامه صادر نمایند که پروانه مخصوص از وزارت دادگستری برای این کار داشته باشند.

تبصره- ترتیب صدور گواهینامه پزشک و تعیین دستمزد آنها به موجب آیین نامه ای است که به تصویب وزارت دادگستری و وزارت کشور خواهد رسید.

ماده چهارم- هر سردفتری که بدون رعایت ماده ۲ این قانون به عقد و ثبت ازدواج مبادرت نماید به حبس تأدیبی از دو ماه الی یکسال محکوم خواهد شد.

ماده پنجم- هر پزشکی که برخلاف واقع گواهی تندرستی به نامزد بدهد و یا بدون جهت از روی غرض از دادن گواهینامه خودداری نماید به حبس تأدیبی از شش ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.

ماده ششم- اجرای مواد ۲ و ۳ و ۴ و ۵ این قانون در هر محل از تاریخی است که از طرف وزارت دادگستری معین و اعلام خواهد شد.

نرخ حق التحریف قانونی اسناد ازدواج و طلاق

۱- در صورتی که مهریه تا دو میلیون ریال باشد. ۵۰۰۰۰ ریال

۲- در صورتی که مهریه تا پنج میلیون ریال باشد. ۱۰۰۰۰۰ ریال

۳- در صورتی که مهریه بیش از پنج میلیون ریال باشد. ۲۰۰۰۰۰ ریال

طلاق اعم از رجعی و خلعی:

۱- در صورتی که مهریه تا پنج میلیون ریال باشد. ۱۰۰۰۰۰ ریال

۲- در صورتی که مهریه بیش از پنج میلیون ریال ۲۰۰۰۰۰ ریال

قانون الزام تزریق واکسن ضد کزاز برای بانوان قبل از ازدواج

ماده واحده- به منظور پیشگیری از تلفات ناشی از کزاز نوزادان، بانوان مکلفند

وزنه از طریق طرح مسائل دلالی و قومی.

۵- تحریر و تنظیم اسناد گروهبان به ترتیب ضمنی علیه امنیت، حیثیت و منافع جمهوری اسلامی ایران در داخل یا خارج.

۶- مسائل نمودن و انتشار اسناد و دستورها و مسائل محرمانه، اسرار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، نقشه و اسناد اطلاعات نظامی، انتشار مذاکرات غیرعلنی مجلس شورای اسلامی و معاکم غیرعلنی دادگستری و تعقیبات مراجع قضایی بدون مجوز قانونی.

۷- اهانت به دین، مبین اسلام و مقدسات آن و همچنین اهانت به مقام معظم رهبری و مراجع معظم تقلید.

۸- اهتزاز به مقامات نهادها، ارگانها و هر یک از افراد کشور و توهین به اشخاص حقیقی و حقوقی که حرمت شرعی دارند، اگر چه از طریق انتشار عکس یا کارنگاتور باشد.

۹- سرقتهای ادین و همچنین نقل مطالب از مطبوعات و انطباق و کتروهنای معارف و مختلف اسلام (داخلی و خارجی) به نحوی که تبلیغ از آن ها باشد. (حدود مقرر فوق را آیین نامه مشخص می کند).

تبصره- سرقت ادین عبارتست از تسبیح دادن عمدی تمام یا بخش قابل توجهی از آثار و نوشته های دیگران به خود یا غیر و توبه صورت ندرجه.

ماده ۷- موارد ذیل ممنوع است:

الف- چاپ و انتشار نشریه ای که پرونده بسیاری آن صادر نشده و یا پرونده آن لغو گردیده و یا به دستور دادگاه به طور موقت یا دائم توقیف گردیده است.

ب- انتشار نشریه به گونه ای که اکثر مطالب آن مغایر باشد با آنچه که محتلفی به نوع آن منعقد شده است.

ج- انتشار نشریه به نحوی که با نشریات موجود یا نشریه ای که به طور موقت یا دائم توقیف شد منافذ از نظر نام، سلامت و شکل مطابقت ندارد.

د- انتشار نشریه بدون ذکر نام صاحب

قبل از وقوع عقد ازدواج در مناطقی که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می نماید نسبت به واکسینه کردن خود. علیه بیماری کزاز اقدام کنند.

دساتر ازدواج موظفند قبل از ازدواج گواهینامه معتبر مبنی بر واکسیناسیون ضد کزاز از زوجه را اخذ و پس از بایگانی نسبت به انجام و ثبت عقد با ذکر مشخصات گواهی اقدام نمایند.

تبصره ۱- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است تسهیلات لازم برای این امر را در اختیار مراجعین قرار دهد.

تبصره ۲- در مورد واکسیناسیونهای دیگر تعیین نوع واکسن و گروه سنی و منطقه تزریق واکسن براساس تشخیص و لزوم و اعلام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود کلیه دستگاهها و واحدهای مربوطه موظف به همکاری هستند و تمام افرادی که براساس اعلام وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشمول تزریق واکسن می شوند مکلفند در مدت تعیین شده نسبت به تزریق واکسن اقدام نمایند.

تبصره ۳- سردفتر متخلف، با رعایت شرایط و امکانات خطاطی و دفعات و مراتب جرم و مراتب تأدیبات در مرحله اول به تعطیل دفتر خانه از یک ماه تا شش ماه و در مرحله دوم علاوه بر مجازات فوق به جریمه نقدی از ده هزار تا پنجاه هزار تومان و در مرحله سوم به لغو پروانه محکوم خواهد شد.

تبصره ۴- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف یکماه پس از تصویب قانون توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با همکاری وزارت دادگستری تهیه و تصویب خواهد شد.

تبصره ۵- چنانچه متهم برای اولین بار مرتکب یکی از اعمال مذکور در این ماده شده باشد و دادستان در موارد غیر مهم تشخیص دهد با وعظ یا توبیخ یا تهدید یا اخذ تعهد تأدیبات خواهد شد با اعمال یکی از موارد

تأدیبات فوق پرونده را بایگانی می نماید. دادگاه نیز در صورت طرح پرونده در دادگاه حق اعمال مراتب بالا را به تشخیص خود دارد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و پنج تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه بیست و سوم فروردین ماه یکهزار و سیصد و شصت و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۷/۲/۱۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون راجع به انکار زوجیت

ماده اول- هرگاه مردی در مقابل دعوی زن راجع به حقوق مالی ناشی از عقد ازدواج اعم از صداق و نفقه و غیره انکار زوجیت کند و بعد معلوم شود این انکار بی اساس بوده محکمه ای که به دعوی مالی رسیدگی می نماید مرد را علاوه بر تأدیبات حقوق مالی به یازده روز االی دوماه حبس تأدیبی و پانصد تا هزار ریال جزای نقدی و یا به هر دو مجازات محکوم خواهد نمود.

حکم فوق درباره کسانی نیز جاری است که پس از فوت مرد طرف دعوی ارث یا حقوق مالی دیگر ناشی از عقد ازدواج شده و با علم به زوجیت زن آن را انکار نماید.

ماده دوم- زنی که برخلاف واقع ادعای زوجیت و مطالبه حقوق مالی ناشی از عقد ازدواج با علم به عدم زوجیت اقامه دعوی نماید به مجازات حبس از ۱۱ روز تا دوماه و یا جزای نقدی از صد تا ده هزار ریال و یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده سوم- این قانون از اول خرداد ماه ۱۳۱۱ به موقع اجرا گذاشته می شود.

قانون منع ازدواج کارمندان وزارت

امور خارجه با اتباع بیگانه

ماده واحده- از این تاریخ ازدواج کارمندان وزارت امور خارجه با اتباع بیگانه و یا کسانی که قبلاً بر اثر ازدواج با تابعیت ایران در آمده اند ممنوع است. کارمندان متخلف،

صلاحیت ادامه خدمت در وزارت امور خارجه را نخواهد داشت.

تبصره ۱- از تاریخ تصویب این قانون هیچ فردی که همسرش تبعه بیگانه باشد و یا سابقاً تابعیت بیگانه داشته است به خدمت وزارت امور خارجه پذیرفته نخواهند شد.

تبصره ۲- اعزام کارمندان فعلی وزارت امور خارجه که دارای همسرانی باشند که قبلاً تبعیت غیر ایرانی داشته اند از هر طبقه و مقام به مأموریت ثابت کشورهایی که همسر آنها قبلاً تابعیت آن کشور را داشته اند ممنوع است.

آیین نامه زناشویی بانوان ایرانی با اتباع بیگانه غیر ایرانی^(۳)

ماده ۱- به وزارت کشور اجازه داده می شود پروانه اجازه زناشویی بانوان ایرانی را با اتباع بیگانه با رعایت مقررات این آیین نامه صادر نماید.

ماده ۲- با رأی صدور پروانه فوق متقاضیان باید مدارک زیر را تهیه و تسلیم دارند:

۱- درخواست نامه مرد و زن مبنی بر تقاضای صدور پروانه اجازه زناشویی طبق نمونه وزارت کشور.

۲- گواهینامه از مرجع رسمی کشور متبوع مرد مبنی بر بلامانع بودن ازدواج با زن ایرانی و به رسمیت شناختن ازدواج در کشور متبوع مرد. در صورتی که تهیه گواهینامه مذکور برای متقاضی امکان پذیر نباشد وزارت کشور می تواند بدون دریافت مدرک فوق در صورت رضایت زن پروانه زناشویی را صادر نماید.

۳- در صورتی که مرد غیرمسلمان و زن مسلمان باشد گواهی یا استشهاد تشریف مرد بدین مبین اسلام.

ماده ۳- وزارت کشور در صورت تقاضای زن علاوه بر مدارک مذکور در ماده ۲ مدارک زیر را نیز از مرد بیگانه مطالبه خواهد نمود.

۱- گواهی نامه مبنی بر اینکه مرد مجرد

آشنایی با قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح

قسمت دهم:

به قلم: محمد موحد

معیوب گردد و عیب آن رفع نگردد.

قطع عضو: عبارت است از این که عضوی از بدن جدا شده و دیگر به حالت اول بر نگردد.

در حین خدمت یا در ارتباط با آن: نکته مهمی که در ماده ۲۹ بر آن تأکید شده این است که ایراد ضرب یا جرح یا نقص عضو یا قطع عضو بایستی از سوی مقام مادون نسبت به مقام مافوق در حین خدمت یا در ارتباط با آن باشد حال کدامیک از دو طرف بایستی در حال خدمت باشند؟ مقام مادون؟ یا مقام مافوق؟ یا هر دو؟ و آیا لازم است هر دو مقام خدمت مشترک داشته باشند؟ برای هر یک از موارد مذکور مثالی می‌زنیم تا روشن شود مقام مادون و مافوق چه ارتباطی بایستی از نظر خدمت با یکدیگر داشته باشند؟

حالت اول: ممکن است مقام مادون در حال خدمت ولی مقام مافوق در حال خدمت نباشند مثل این که افسری بدون این که در حال خدمت باشد از چراغ قرمز عبور کند و مورد اعتراض و سپس ایراد ضرب یا جرح درجه‌دار راهنمایی مستقر در محل قرارگیرد.

حالت دوم: ممکن است مقام مافوق در حال خدمت ولی مقام مادون در حال خدمت

مسلحی در هیچ جای جهان بدون تحقق این مهم دوام و بقایی ندارد، لذا قانون‌نگزار با درک این مطلب مرتکبین جرائم اهانت و ایراد ضرب و جرح نسبت به مافوق را علاوه بر مجازاتهای مقرر در قانون مجازات اسلامی که برای هر فردی که مرتکب اهانت و ایراد ضرب و جرح نسبت به دیگری می‌شود در نظر گرفته مجازات مضاعفی پیش‌بینی نموده است، لذا در ماده ۲۹ برای فردی که نسبت به مافوق خود مرتکب ضرب یا جرح یا نقص عضو می‌گردد، علاوه بر این که حسب مورد به دیه یا قصاص محکوم می‌شود مجازات یک تا پنج سال حبس نیز مقرر گردیده است.

در مورد ماده ۲۹ این نکات قابل توضیح است:
ایراد ضرب: عبارت است از وارد آوردن صدمات بدنی از قبیل کوفتگی، شکستگی، خونمردگی و... که منجر به خونریزی نشود.
ایراد جرح: عبارت است از وارد آوردن صدماتی که منجر به خونریزی شود حتی اگر به اندازه مرحله قبلی شدید نباشد.

نقص عضو: عبارت است از این که عضو سالم و بدون عیب از حالت سلامت درآمده و

در شماره پیشین ناماده ۲۸ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مورد بحث قرار گرفتند. اینک به شرح و توضیح بپردازیم ماده ۲۹ به بعد می‌پردازیم.

ماده ۲۹ - هر نظامی حین خدمت یا در ارتباط با آن نسبت به مافوق خود مرتکب ضرب یا جرح یا نقص عضو شود حسب مورد علاوه بر قصاص یا پرداخت دیه به حبس از یک تا پنج سال محکوم می‌شود.

ماده ۳۰ - مرتکبین جرائم مواد ۲۸ و ۲۹ چنانچه مرتکب قتل شوند در صورتی که حکم قصاص در مورد آنها اجراء نشود حسب مورد به مجازاتهای مقرر در دو ماده مذکور محکوم می‌شوند.

ماده ۳۱ - هر نظامی حین خدمت یا در ارتباط با آن به مافوق خود به نحوی از انحاء اهانت نماید به حبس از یکماه تا یکسال محکوم می‌شود.

مسئله سلسله مراتب فرماندهی در نیروهای مسلح و رعایت شئون فرماندهان و حفظ حرمت مقامات مافوق امری درخور اهمیت و اجتناب‌ناپذیر است و هیچ نیروی